

El professor

Modest Prats

Parlar de l'activitat docent del Doctor Jaume Marquès m'obliga a recular fins als anys de l'adolescència i a regirar, com deia un vell prosista del segle XV, «els tancats arxius de la memòria». El Doctor Marquès va ser professor de grec al Seminari i vaig ser alumne seu durant els cursos 1949-50 i 1950-51. Deu ser difícil de comprendre com funcionava la selecció del professorat en el Seminari d'aquell temps. Depenia només de la voluntat episcopal que establís una mena d'escalafó: es començava ensenyant els alumnes dels primers cursos, i, si tot anava bé, s'anava pujant cap a les càtedres de Filosofia per acabar essent professor de Teologia o de Moral. Per això no és d'estranyar que una colla de llicenciats o doctors en ciències eclesiàstiques es passessin molts anys encarrerant-se de l'ensenyament de literatura, física, química, francès, matemàtiques o altres assignatures ben allunyades dels seus interessos intel·lectuals i per a les quals no disposaven generalment de cap preparació específica que s'improvisava ràpidament i que la pràctica continuada, en alguns casos, suplís amb una eficàcia acceptable.

El Doctor Jaume Marquès era molt amic del rector del meu poble que sempre em ponderava, amb tota justícia, la seva ciència i me'l presentava com un gran expert en Dret canònic. Fou, però –com ja he dit–, el meu professor de grec. Als joves seminaristes que assistíem a les seves classes ens encantava de descobrir un alfabet que ens semblava exòtic i ens afanyàvem a transcriure el nostre nom en caràcters que ens permetien un exercici que imaginàvem propi d'algun codi secret. No em penso pas que el Doctor Marquès fos un nota-

ble hel·lenista, però el seu profund coneixement de la gramàtica llatina li permetia de moure's amb una certa comoditat en la docència de la sintaxi grega. Amb tot, no aconseguí recordar que anéssim més enllà de la traducció d'algunes faules d'Isop. En aquests moments, torno a sentir la seva cantarella característica que tenia un cert to triomfal quan, després de molts esforços per aclarir l'anècdota, entonava el repetit *ὁ μῦθος δηλοῖ ὅτι* –«la faula ensenya»–. I encara recordo un examen en el qual ni entre tots vam arribar a aclarir de què anava la historieta on es parlava d'uns caragols que un pagès apostrofava amb un *ὦ κακίσσιμα ζῶα* que el Doctor Marquès repetia amb un èmfasi tal que provocava la nostra hilaritat. Ell que treballava de temps en un diccionari castellà-llatí ens feia recollir materials per elaborar-ne un de semblant en grec. Va fer molt bé de no fiar-se de la nostra col·laboració inexperta que no li podia aportar res d'aprofitable.

La seva paciència va ser infinita. Se'n necessitava molta per aguantar aquells bordegassos que no tenien cap interès pel grec i que només esperaven impacients l'hora de sortir de classe per anar a jugar al pati. Poques vegades la hi vam acabar i només en alguns casos comptats va manifestar-se enrabiat per les nostres entremaliadures que la seva bondat dissimulava sempre, com aquell que no s'adona de res.

En un Seminari, els professors, sobretot dels primers cursos, havien de combinar la tasca més estrictament docent amb la que corresponia a la tria i formació dels futurs capellans. Vull dir amb això que el treball estrictament acadèmic era, a vegades, un simple

component més de la tasca que es feia a les aules. El Doctor Marquès devia considerar que l'estudi del grec no era pas fonamental en el camí cap al sacerdoci i, per tant, valorava molt altres elements en el judici del nostre comportament a les classes. Més tard vaig tenir ocasió de relacionar-m'hi per raons i motius molt diversos i mai no vam fer esment d'aquelles hores dedicades a l'aprenentatge del grec. Jo mateix he valorat sempre molt més, potser injustament, la seva activitat en altres camps. I he de fer notar la possible injustícia d'aquest meu judici perquè mai no agrairé prou l'esforç i la paciència d'aquells professors que m'iniciaren en l'estudi i que van ser un tan bon exemple de servei a l'Església –i al país. L'aparent ingenuïtat del Doctor Marquès, que la mirada picardiosa i la ironia amable no acabaven de dissimular ben bé, era una mostra de bondat i de senzillesa autèntica. Poques setmanes abans de la seva mort em va manifestar interès de venir a casa perquè desitjava parlar llargament amb mi. No vaig poder saber què volia i ara ja no ho puc aclarir. Potser hauria estat l'ocasió d'agrair-li la paciència que va tenir amb la meua inconsciència d'adolescent esvalotat i el testimoni de bondat evangèlica que tantes vegades em va donar. Ho faig avui amb una punta de remordiment per no haver-li-ho sabut dir quan era hora.

Modest Prats
és professor de la UdG.